
ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

кн. 1, 2009 (год. XVIII), ISSN 0861-7902

ПОРЕДНИЯТ ТЕМАТИЧЕН ПРОЕКТ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИ ОТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО И НИШ

Играта в културата на българи и сърби/ Игра у култури бугара и срба. Авторски колектив, В. Търново: Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий”, 2008, 186 стр.

Сборникът *ИГРАТА В КУЛТУРАТА НА БЪЛГАРИ И СЪРБИ* е петият по ред съвместен сборник от двуезичния тематичен проект на преподаватели от Филологическия и Философския факултет на два партниращи си университета с дългогодишно сътрудничество, което датира от 1989 г. – Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий” и Университета в гр. Ниш. От 2002 г. датират ежегодните разменни посещения на преподаватели и студенти и както образователната и културната програма, така и научните тематични сборници са неотменна част от академични контакти, които утвърждават съвременния облик на междусъседските отношения.

Първият сборник – *Трапезата в културата на българи и сърби* излезе през 2004 г. във Велико Търново. Вторият сборник – *Комичното в културата на сърби и българи* излезе през 2005 г. в Ниш. Третият тематичен сборник – *Свое и чуждо в културата на българи и сърби* бе издаден във Велико Търново през 2006 г. Четвъртият сборник със заглавие *Еротичното в културата на сърби и българи* излезе през 2007 г. в Ниш. През 2008 г. колегите от двата факултета посветиха своите изследвания на *темата за играта* в нейните различни проявления в културата на българи и сърби.

В предговора се посочва, че участниците в тези вече традиционни събития преминаха през различни етапи: от опознаването и осъзнаването на близостта, през овладяването на езика на дипломацията и

потребността от искреност, откритост и спонтанност, до импровизациите по време на ежегодните срещи, когато установеният протокол отстъпва на спонтанно възникналите идеи и прояви на задоволство от диалогичността – състояние, чиято многопластовост могат истински да оценят само тези, които са минали през етапите на този вид междусъседска игра.

Изборът на темата за 2008 година беше и естествено осъзнаване на нестандартната концепция на тази поредица, в чиято основа също има игров елемент: сборниците са двуезични – на български и сръбски, а размяната на местата на думите *българи* и *сърби* в заглавията показва кой е домакинът за годината (и поема върху плещите си цялостната организация по издаването на сборника и по програмата на четирите дни, когато се събират 70-80 студенти и преподаватели от двата университета); заглавията на статиите, резюметата и бележките за авторите са на двата езика; в изложението си и с поясняващи бележки авторите се стремят да улеснят възприемането на съдържанието на текста от носителите на другия език и другата култура.

В сборника за 2008 г. (с редакционна колегия Ценка Иванова, Радослав Радев, Валентина Бонджолова, Валентина Седефчева и с работа по превода на Биляна Васич и Валентина Велич) със свои теми се представят 5 автори от Ниш и 11 автори от Велико Търново.

По темата за структурата и семантиката на фолклорната игра пише **Тодор Моллов** в *Миторитуалните корени на две фолклорни игри / Митско-ритуални корени две фолклорне игре* („чиракман” и „еременче”) (9–20 стр.). **Миливойе Р. Йованович** проследява връзката между народната песен и поезията за деца в епохата на Романтизма в *Мотив игре у народној песми и романтичарској поезији за децу / Мотивът на играта в народната песен и в романтичната поезия за деца* (21–28 стр.). За отдалечеността на езика на най-големия поет за деца от епохата на Романтизма – Йован Йованович Змай от езиковите възприятия на съвременните деца пише **Йордана Маркович** в *Деда Јова српској деци / Дядо Йован (Йован Йованович Змай) за сръбските деца* (29–42 стр.). **Мая Вукич** разглежда една любопитна тема – за детската игра с думите в *Разбрајалице као један од облика говорне игре код деце / Игралките като една от говорните игри при децата* (43–51 стр.). На метаморфозите на играта в детската поезия е посветил своето наблюдение **Славолюб Обрадович** в *Метаморфозе игре у авантуру у поезији за децу Милутина Буричковића / Метаморфозите на авантюристичните*

игри в поезията на Милутин Джуричковиќ (52–71 стр.). **Радослав Радев** разглежда еротичниот и социалниот компонент на любовните игри през призмата на българските обичаи и традиции в *Любовни игри по български / Љубавне игре на бугарски начин* 72–78 стр.). **Петър Стефанов** представя социокултурната значимост на играта на общувањето в пријателскиот интелектуален круг „Весела Бугарија“ од крајот на 19. век и неговиот идеен заряд, којто преминава во сюжетите од творбата на Алеко Константинов „Бай Ганьо“: „Весела Бугарија“ и „Бай Ганьо“ / *Пријателски круг “Весела Бугарска” и роман “Баја Гања” Алека Константинова* (79–88 стр.). **Илијана Павлова** додава штрихи кон истражувањата на модернизмот од крајот на 19. и почетокот на 20. век преку набљудувања над идентификационата подмена и играта со самоличноста во поезијата на раниот Пејо Јаворов во *П.К. Јаворов. Игри и маниери / П.К. Јаворов. Игре и манири* (89–100 стр.). **Наталија Няголова** разгледа игровниот модел во еден од култовите български филмови: *“Игра на играчките” во българското кино од 70-те години (“Адаптација”)* / *“Игра на играчака” во бугарском филму од 70-тите години (“Адаптација”)* (101–109 стр.). **Марина Владева** представя еден карактерен за романите на Иво Андриќ литературен похват во *Актуалност на моделот „нија – неја – играј“ во романа „Мостот на Дрина“ на Иво Андриќ / Актуелност на моделот “нијем-невам-играј” во романот “На Дрини ћуприја” Иво Андриќа* (110–117 стр.). **Снежана Милосавлевич-Милиќ** разгледа една специфична форма на раскажување како фикционална игрова рамка преку примери од раскажувачот Борисав Станковиќ: *Људички субјект во наративној игри – о једном типу second person нарације / Игровниот субјект во наративната игра – за типа second person нарација* (118–127 стр.). **Христо Бонджолов** представя историческите паралели и последиците од една опасна игра со човешките судби на Косово преку произведение на писателот Вук Драшковиќ: *Игра на руски консул во Косово, Југославија (За романа на Вук Драшковиќ “Рускиот консул”) / Игра на руски конзул во Косово, Југославија (О романот Вука Драшковиќа “Руски консул”)* (128–134 стр.). **Валентина Седефчева** прави своеобразно дополнување кон особеностите на славјано-славјанскиот превод преку призмата на една неочекувана разврска во одношението преводач – превод во *За играта на превода (интертекстуален анализ на превода на „Дневник за/на Чарноевиќ“ од Милош Џрњански) / О игри во превођењу (интертекстуална анализа на превода “Дневника о Чарнојевићу” Милоша Џрњанског)* (135–143 стр.). **Валентина Бонджолова** представя разно-

образни прояви на вербални игри в текста на рекламите с графични илюстрации на най-любопитните игрови форми: *Вербалните игри в рекламните текстове / Језичке игре у рекламним текстовима* 144–156 стр.). **Айтјан Делихиусеинова** предлага семантична класификација на турцизми в сръбския език, които, освен като част от неутралната лексика, са елемент от езиковата игра на жаргона и ги сравнява с техния статус в българския език: *Турцизмите като елемент от езиковата игра в жаргона / Турцизми као елемент језичке игре у жаргону* (157–173 стр.). **Ценка Иванова** разглежда последиците от разминаванията в езиковата еволюция между двата езика чрез установили се различия в значенията на общи по произход думи и тяхната съчетаемост в *Междуезиковата “игра” на думи, смисли и употреби – български и сръбски / Међујезичка “игра” речи, смисла и употреба – бугарски и српски* (174–180 стр.).

Темата за следващия сборник от този проект с продължение е *ТЕЛО И ОДЕЛО У КУЛТУРИ СРБА И БУГАРА / ТЯЛО И ДРЕХИ В КУЛТУРАТА НА СЪРБИ И БЪЛГАРИ*. От играта на думите в заглавието е видно, че домакините през 2009 г. ще бъдат преподавателите и студентите от Ниш.

Ценка Иванова